

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о полицији садржан је у члану 97. тачка 4) Устава Републике Србије, којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује одбрану и безбедност Републике Србије и њених грађана, као и мере за случај ванредног стања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлози за доношење Закона о изменама и допунама Закона о полицији са држани су у скорашњим догађајима на територији Републике Македоније, када су постојале индиције да би на територији Републике Србије могло доћи до нарушавања јавног реда у већем обиму. У новонасталој ситуацији која по својој правној природи не имплицира проглашење ванредног стања, уочена је неопходност стварања правног основа за рад Министарства унутрашњих послова у промењеним околностима, а на основу свог основног закона – Закона о полицији. Следствено изнетом, одредбе о ангажовању специјалне и посебних јединица су такође претрпеле промену. Јединице су дефинисане и прописан је начин за њихово ангажовање, који подразумева одобрење директора полиције и сагласност министра.

Осим наведеног, у више наврата у јавности је критикован правни оквир за поступање надлежних органа у ситуацијама када је нестало лице малолетно и покренута је иницијатива за измену примењивих одредби под називом „Тијанин закон“. Ова иницијатива је подржана у делу који се односи на поступање полиције, тако што је у члан 72. Закона о полицији унет правни основ за хитно предузимање свих мера из надлежности полиције како би се скратило време потребно за проналажење извршиоца кривичног дела и жртве извршења, које је у случајевима отмица од кључног значаја за успех истраге.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Члан 1. Закона о изменама и допунама Закона о полицији представља реализацију пројектног задатка проистеклог из Twinning пројекта „Управљање људским ресурсима“ који је финансиран из фондова ЕУ, а имплицира образовање унутрашње организационе јединице Министарства – сектора који је надлежан за заокружену област управљања људским ресурсима и каријерног развоја запослених од тренутка заснивања радног односа у МУП-у, усавршавања и обучавања у току трајања радног века, напредовање и кретање запослених кроз службу сходно оствареним резултатима рада, као и остала питања из делокруга људских ресурса, као што је дисциплинска одговорност, права из радног односа, солидарна помоћ и слично.

Закон о изменама и допунама Закона о полицији ствара неопходан правни основ за поступање полиције у стању повећаног ризика, у случају када индиције или догађаји указују да би могло да дође до повећања ризика по стање јавне безбедности, као и угрожавања безбедности људи и имовине у већем обиму, који захтевају делимичну или пуну приправност полицијских службеника и ангажовање свих техничких средстава и опреме на делу територије Републике Србије. Члан 2. Закона допуњава Закон о полицији тако што се додаје нови члан 14а. у текст важећег прописа. Скорашњи догађаји у којима су се нашле службе безбедности у Републици Србији који су настали као последица терористичких напада у Републици Македонији указују да је неопходно да се у наведеном стању које није ванредно и не упућује на примену члана 39. Закона о одбрани, а са друге стране превазилази оквире редовног вршења

дужности, створи одговарајући правни основ за законито реаговање Министарства унутрашњих послова.

Члан 3. Закона на нов начин дефинише организациону структуру Дирекције полиције која је проистекла из реформских процеса који се тренутно у Министарству одвијају. Осим наведеног, из преговарачког процеса у оквиру Поглавља 24, као и у оквиру других послова међународне сарадње које остварује Министарство, проистекле су бројне обавезе за образовањем нових организационих јединица на основу постојећих кадровских капацитета које би биле посебно профилисане за обављање уже групе специјализованих послова, а као такве нису биле препознате у постојећој номенклатури организационих јединица Дирекције полиције. (нпр. додати су центри). Осим наведеног, у склопу свеобухватне и структурне реформе, која за циљ има рационализацију и оптимизацију искоришћења постојећих људских ресурса, врши се реорганизација специјалне и посебних јединица полиције, са посебним освртом на специјалност и остроченост припадника специјалне и посебних јединица за бављење пословима заштите безбедности људи и имовине у посебним околностима.

Члан 4. Закона у својој суштини представља правни основ да полиција у случајевима када је пријављен нестанак лица има правни основ да реагује и примењује овлашћења у циљу проналаaska извршиоца кривичног дела и жртве користећи све расположиве мере и радње, без одлагања. Овај став представља допуну постојећег члана 72. Закона – Трагање за лицима и предметима који чини део одредби из „Тијаниног закона“, односно дефинисан је на основу случаја нестанка и каснијег убиства малолетне Тијане Јурић.

Како би ова одредба била операционализована и примењена од стране полиције, потребно је да буде поткрепљена одговарајућом одредбом из Закона о кривичном поступку, обзиром да је потребно унети одговарајуће измене и у процесни основ. На тај начин би основ за поступање полиције у случају нестанка малолетника, као што је случај Тијане Јурић, формално-правно био заокружен.

Чланом 5. Закона прописан је правни основ за вршење безбедносних провера по захтеву других органа и правних лица који је недостајао од тренутка ступања на снагу новог Закона о оружју и муницији. Обавеза вршења безбедносних провера прописана је и другим законима који дају правни основ да правна лица траже вршење безбедносне провере од стране Министарства унутрашњих послова (нпр. Закон о приватном обезбеђењу), а ове новине нису испраћене у важећем Закону о полицији, обзиром да су наведени прописи донети касније.

Чланом 6. Закона прописује се правни основ за престанак радног односа са правом на старосну пензију по посебним условима, са 52 навршене године живота и 30 година стажа на бенефицираним радним местима, како би се омогућило да запосленима у Министарству који су провели више деценија на пословима чије обављање оставља озбиљне последице на здравље добију могућност да им престане радни однос са остваривањем права из пензијског и инвалидског осигурања.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог Закона, биће потребно обезбедити додатна финансијска средства у укупном износу од 180.000.000 динара за исплату отпремина узимајући у обзир да се изменом овог Закона омогућава пензионисање одређеног броја полицијских службеника који испуњавају услове наведене у изменама овог Закона. На Програму 1401 – Безбедно друштво, Програмска Активност 1401-0002 Администрација и управљање, Економска класификација 414 – Социјална давања запосленима, потребно је обезбедити додатна финансијска средства у износу од 37.566.000 динара, а на Програму 1402 – Безбедан град, Програмска Активност 1402-0001 –

Организовање рада полицијских управа, Економска класификација 414 – Социјална давања запосленима, потребно је обезбедити додатна финансијска средства у износу од 142.434.000 динара.

Предлажемо да се изнађе могућност и да се потребна средстава за ову намену у износу од 180.000.000 динара преусмере са раздела 19 -Министарство државне управе и локалне самоуправе, програм „Систем државне управе“, програмска активност „Организационо и функционално реструктурирање јавне управе“, а која су намењена за оптимизацију и рационализацију државне управе.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Припрема нацрта закона о изменама и допунама Закона о полицији мотивисана је потребама Министарства за хитно реаговање у односу на потребу да се пропишу правни основи за поступање полиције у ситуацијама повећаног ризика, доношење дела «Тијаниног закона», усаглашавање са новим Законом о оружју и муницији, Законом о приватном обезбеђењу, Законом о детективима.

Приликом доношења стратешких докумената Владе, планирано је доношење новог Закона о полицији. Нацрт новог Закона о полицији је у завршној фази припреме, међутим, у наведеним областима околности налажу хитност у поступању, тако да се поједина питања решавају изменама и допунама важећег закона.